

Vuoden 2023 talousarvion ja
vuosien 2024–2025 taloussuunnitelman
laadintaohjeet

Sisällysluettelo

1. YLEISTÄ KUNTIEN TALOUSTILANTEESTA.....	3
2. MYNÄMÄEN KUNNAN VUODEN 2023 TALOUSARVIO JA VUOSIEN 2024–2025 TALOUSSUUNNITELMA	8
2.1. Mynämäen kunnan taloudellinen tilanne.....	8
2.2. Sote-uudistus ja muut Mynämäen kunnan talouteen vaikuttavat tekijät	8
2.3. Kuntastrategia ja tavoitteet	9
2.4. Kriisikuntakriteerit ja ns. keltaiset valot	10
2.5. Talousarvion sitovuus	11
2.6. Henkilöstömenot	11
2.7. Verotulot.....	12
2.8. Valtionosuudet	13
3 VUODEN 2023 TALOUSARVION RAAMI	13
4 AIKATAULU	15
5 TALOUSARVION LAADINTAOHJEET HALLINTOKUNNILLE.....	16
5.1. Lautakuntien talousarvioesitykset	16
5.2. Sisäisten erien budjetointi	16
5.3. Toimintatuottojen budjetointi	17
5.4. Palkkojen budjetointi	17
5.5. Sosiaaliturva- ja eläkevakuutusmaksujen budjetointi.....	17
5.6. Investointien budjetointi	18
5.7. Muut budjetointiohjeet.....	18
6. LIITTEET.....	19
6.1. Talousarvion käyttötalousosa	19
6.2. Talousarvion sitovuustaso 2023	20
6.3. Investointien hankesuunnitelma.....	21

1. YLEISTÄ KUNTIEN TALOUSTILANTEESTA

Toimintaympäristö ja kuntien tehtäväkenttä muutosten myllerryksessä

Kunnat ja kuntayhtymät valmistautuvat ensi vuonna toteutuvaan sote-uudistuksen voimaantuloon poikkeuksellisissa oloissa. Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia vaikuttaa edelleen kuntien talouteen ja toimintaan monin tavoin. Lisäksi Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja globaalien jännitteiden lisääntyminen luovat kustannuspaineita ja heikentävät talousnäkyviä sekä kasvattavat niihin liittyvää epävarmuutta. Kuntakentällä varaudutaan myös muihin sodan vaikutuksiin, kuten pakolaisvirtojen aiheuttamiin muutoksiin palvelutarpeessa. Myös kyberturvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat nousseet entistä keskeisempään asemaan kuntien varautumisessa.

Näiden äkillisten muutosten ohella kuntien toimintaympäristöön vaikuttavat vähitellen etenevät muutokset, kuten väestön ikääntyminen sekä työikäisen väestön määrän väheneminen ja sen vuoksi heikkenevä veropohja ja pahenevat työvoiman saatavuuteen liittyvät ongelmat. Myös ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen edellyttävät kunnilta uusien toimintatapojen käyttöönottoa sekä investointeja muun muassa vihreään siirtymään.

Sote-uudistus muuttaa kuntien tehtäväkenttää ja taloutta merkittävästi ensi vuodesta alkaen. Sen myötä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat sote-menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Valmistella oleva TE-palvelujen siirto kuntiin jatkaa toteutuessaan kuntien tehtäväkentän muutosta. Uudistusta ei ole huomioitu VM:n kuntatalousohjelmassa, koska uudistusta koskevaa hallituksen esitystä ei ole vielä annettu eduskunnalle.

Valtion koronaepidemiaan liittyvä tuki vahvisti kuntataloutta vuosina 2020–2021

Kuntatalous pysyi vuonna 2021 edellisvuoden tapaan vahvana. Tilikauden tulos oli liki 1,5 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta oli lähellä tasapainoa. Koronaepidemia ei ole heikentänyt kuntatalouden tilaa, sillä valtio on tukenut kuntia ja kuntayhtymiä epidemian aikana vuosina 2020–2021 erilaisilla tukitoimilla yhteensä noin 5 mrd. eurolla.

Tilikauden tulos ja vuosikate kuitenkin heikkenivät vuonna 2021 edellisvuoteen verrattuna. Toimintakate heikkeni myyntituottojen voimakkaasta kasvusta huolimatta, sillä kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat voimakkaasti. Nopean toimintakulujen kasvun taustalla vaikuttavat muun muassa koronaepidemian aiheuttamat testauksen, jäljittämisen, rokottamisen ja hoidon kustannukset sekä hoito- ja palveluvelan purku.

Menojen voimakkaaseen kasvuun nähden kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni suhteellisen vähän, sillä verotulojen kasvu oli nopeaa. Etenkin yhteisöverotulojen kasvu oli huomattavaa.

Lainakanta jatkoi kasvuaan mutta kasvu hidastui selvästi edellisvuodesta. Nettoinvestoinnit laskivat edellisvuodesta noin 600 milj. euroa, mikä osaltaan vähensi kuntatalouden lainanottotarvetta ja vaikutti siihen, että vuosikate ylitti nettoinvestointien määrän.

Kuntien vuosikate ja tilikauden tulos heikkenivät edellisvuodesta, kun taas kuntayhtymien vuosikate vahvistui, ja tilikauden tulos kääntyi positiiviseksi. Etenkin

sairaanhoidopiirien tulos vahvistui selvästi. Negatiivisen vuosikatteen kuntayhtymien määrä kuitenkin kaksinkertaistui edellisvuodesta 28:aan. Myös vuosikatteeltaan negatiivisten kuntien lukumäärä kasvoi 13:een edellisvuoden kahdesta kunnasta. Heikon talouden perusteella käynnistettävään arviointimenettelyyn olisi silti päätymässä vuoden 2021 tilinpäätösarviotietojen perusteella arviolta enintään 1–3 uutta kuntaa, mutta ei yhtään kuntayhtymää.

Hallituksen kuntataloutta koskevat linjaukset

Hallituksen asettama paikallishallinnon rahoitusasematavoite on kevään 2022 julkisen talouden suunnitelmassa sama kuin keväällä 2021 eli noin ½ prosentin alijäämä suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Paikallishallinnon (pl. hyvinvointialueet sekä Helsingin sote- ja pelastustoimi) rahoitusasema on painelaskelman mukaan 0,5 prosenttia alijäämäinen vuonna 2023.

Kevään 2022 julkisen talouden suunnitelmassa ei enää seurata kuntatalouden menorajoitteen noudattamista eli kuntatalouden rahoitusasemalle asetetun tavoitteen kanssa johdonmukaista euromääräistä rajoitetta valtion toimenpiteistä kuntataloudelle aiheutuvalla menojen muutoksella. Kuntatalouden menorajoitteen seuraamisesta luovuttiin julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022–2025. Julkisen talouden suunnitelmaa koskevan asetuksen päivityksessä keväällä 2022 kuntatalouden menorajoitetta koskeva säännös on tarkoitus kumota.

Hallitusohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävät, lisäävät tai laajentavat toimenpiteet sekä kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti muuttamalla valtionosuuksia ja/tai vastaavaa kiinteää määrärahaa 100-prosenttisesti taikka poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita. Jotta valtion rahoitusvastuu kuntien uusista ja laajenevista tehtävistä toteutuu, tulee uusien ja laajenevien tehtävien vaikutukset kuntatalouteen arvioida realistisesti.

Valtion toimenpiteiden vaikutus kuntatalouteen

Valtion toimenpiteiden yhteisvaikutus kuntatalouteen on kehyskaudella lähellä neutraalia. Hallitusohjelman keskeiset kuntiin vaikuttavat uudistukset on tehty jo aikaisempina vuosina. Kehyskauden vuosista suuri osa on tulevan vaalikauden ns. teknisen kehysten vuosia, joihin ei juuri kohdistu päätösperäisiä toimia. Kuntien uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan täysi valtionosuus ja valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Valtionosuuksiin kohdistuu pieni vähennys osana hallituksen päättämiä uudelleenkohdennuksia.

Kuntien valtionavut ovat vuonna 2023 noin 5,4 mrd. euroa, josta peruspalvelujen valtionosuus on noin 2,7 mrd. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet noin 1,3 mrd. euroa. Verotulomenetysten korvaukset ovat noin 0,8 mrd. euroa ja muut valtionavut yhteensä noin 0,6 mrd. euroa. Valtionosuuksiin tehdään 2,5 prosentin indeksitarkistus vuonna 2023. Valtionavut laskevat kehyskaudella hieman ollen vuonna 2026 noin 5,3 mrd. euroa.

Kevään 2021 julkisen talouden suunnitelmaan verrattuna peruspalvelujen valtionosuuksien taso nousee noin 400 milj. eurolla. Muutosta selittää pääasiassa edelliseen kehyspäätökseen liittyvä valtionosuuden kehystason noin 344 milj. euron korjaus.

Vuoden 2022 talousarvioon verrattuna peruspalvelujen valtionosuuden taso laskee noin 5,3 mrd. euroa. Tämä johtuu pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, jonka yhteydessä lähes 70 prosenttia valtionosuuksista siirretään vuoden 2023 alussa hyvinvointialueiden rahoitukseen.

Osana hallituksen sopimia 370 milj. euron uudelleenkohdennuksia kuntien valtionosuuksien tasoa alennetaan 24 milj. eurolla ja kuntien yhdistymisavustuksien tasoa alennetaan 9 milj. eurolla vuodesta 2023 lähtien. Lisäksi kuntien digitalisaation edistämiseen ei osoiteta rahoitusta vuonna 2023. Uudelleenkohdennukset vähentävät peruspalvelujen valtionosuutta 43 milj. euroa vuonna 2023 ja 33 milj. euroa vuodesta 2024 lähtien.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä myös kuntien verotulomenetysten korvaukset laskevat voimakkaasti, kun noin 70 prosenttia kuntien verotulomenetysten korvauksista siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen vuonna 2023. Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2023 yhteensä noin 0,8 mrd. euroa. Vuoteen 2022 verrattuna korvausten taso laskee noin 1,9 mrd. eurolla.

Valtion ja kuntien välistä kustannustenjaon tarkistusta ei tehdä lähivuosina, sillä sote-uudistuksen yhteydessä peruspalvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin tehdyn siirtymäsäännöksen mukaan kustannustenjaon tarkistus tehdään seuraavan kerran vasta valtion vuoden 2025 talousarvion yhteydessä.

Vuonna 2023 jatketaan hallitusohjelman mukaisia uudistuksia, joiden rahoitus nostaa valtionosuuksien tasoa. Peruspalvelujen valtionosuutta lisätään 8,8 milj. eurolla varhaiskasvatuksen tukea koskevaan varhaiskasvatuslain muutokseen ja 1 milj. eurolla oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyen. Valtionosuuksissa huomioidaan uusina lakisääteisinä tehtävinä myös kuntien ja hyvinvointialueiden muodostamat alueelliset opiskelijahuollon yhteistyöryhmät sekä kuntien velvollisuus laatia opiskeluhuoltosuunnitelmat. Lisäksi sote-uudistuksesta johtuen aikaisemmin kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistunut lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan rahoitusosuuteen liittyvä 22,5 milj. euron vähennys poistuu vuodesta 2023 alkaen.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kasvattavat puolestaan lisääntynyt maahanmuutto sekä ammatillisen koulutuksen rahoituspohjan vahvistaminen, johon kohdennetaan kunnille vuosittain 37 milj. euroa vuodesta 2023 alkaen.

Hallitus korvaa Ukrainasta pakenevien palveluista aiheutuvia kustannuksia kunnille siitä lähtien, kun he ovat tulleet tilapäisen suojelun piiriin. Toistaiseksi palvelut toteutetaan Migrin alaisten vastaanottokeskusten järjestämisvastuulla ja tuotetaan joustavasti kuntien ja vastaanottokeskusten yhteistyöllä. Lisäksi korvataan muun muassa Ukrainasta pakenevien lasten varhaiskasvatuksesta ja perusopetukseen valmistavasta opetuksesta aiheutuvia kustannuksia. Hallitus arvioi kesäkuun 2022 loppuun mennessä tarvittavat lisäpää tökset ja lakimuutokset varmistaakseen tilapäisen suojelun piirissä olevien palvelut sekä edellytykset kotikuntaoikeuteen.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kuntien osaamiskeskustoiminnan ja maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluiden rahoitusta jatketaan. Myös kotoutumislain kokonaisuudistuksen lisäpanostuksista osa kohdistuu kunnille.

Valmisteilla oleva TE-palvelujen siirtoa kuntiin koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syyskuussa 2022 ja palvelujen järjestämisvastuu siirtyisi kunnille vuoden 2024 aikana. Jotta TE-palveluiden järjestämisestä kuntapohjaisesti voidaan saada lisää kokemuksia, hallitus on esittänyt työllisyyden kuntakokeilulain

voimassaoloa jatkettavaksi 31.12.2024 asti. Työllisyyden kuntakokeiluihin osallistuu yhteensä 25 kokeilualuetta ja 118 kuntaa.

Hallitusohjelman mukainen kiinteistöveron kehittämishanke on edelleen käynnissä ja etenee siten, että arvostusmenetelmät uudistetaan sekä maapohjien että rakennusten osalta. Uuden järjestelmän mukaiset verotusarvot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 kiinteistöverotuksessa.

Energian hinnan nousun vaikutusten kompensoimiseksi työmatkavähennystä korotetaan määräaikaisesti vuoden 2022 verotuksessa. Muutos vähentää kunnallisverotuloja arviolta noin 101 milj. euroa vuonna 2022. Vuonna 2023 tulee voimaan ikäihmisten korotettu työtulovähennys, minkä lisäksi perhevapaalla verovuoden aikana olleen työmatkakuluvähennyksen omavastuuta alennetaan vastaavasti kuin työttömillä. Muutosten arvioidaan vähentävän kunnallisveron tuottoa 3 milj. eurolla vuonna 2023. Toisaalta kunnallisverotuksen invalidivähennys poistuu vuonna 2023, mikä kasvattaa kuntien vuotuisia verotuloja 11 milj. eurolla. Kehyskauden kuntien verotuottoihin vaikuttavat myös aikaisemmin voimaan tulleet määräaikaiset muutokset. Hallitusohjelman mukaisesti kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti. Kaivosveron käyttöönotto puolestaan lisää kuntien vuotuisia verotuloja noin 15 milj. euroa vuodesta 2023 alkaen.

Hyvien talouslukujen alla piilee rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino

Vuonna 2021 talous kasvoi ripeää 3,5 prosentin vauhtia talouden elpyessä koronaepidemian aiheuttamasta taantumasta. Valtiovarainministeriön kansantalousosaston ennusteen ja keskipitkän aikavälin kehitysarvion mukaan Suomen bruttokansantuotteen kasvu jää 1,5 prosenttiin vuonna 2022, elpyy hieman vuonna 2023 ja vaimenee runsaaseen prosenttiin 2020-luvun puolivälissä.

Koronaepidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut tuet sekä talouden ja yhteisöveron tuoton ripeä kasvu ovat peittäneet hetkeksi alleen kuntatalouden rakenteelliset ongelmat. Talouskasvun hiipuessa kuntatalous näyttää heikkenevän jälleen, vaikka yhteisöveron kehitys on ollut alkuvuonna 2022 edelleen vahvaa. Helsingin kaupungin liikennelaitoksen yhtiöittäminen vahvistaa kuitenkin vuonna 2022 kertaluonteisesti koko kuntataloutta kuvaavia lukuja etenkin rahoituslaskelman osalta.

Vuonna 2023 kuntatalous puolestaan vahvistuu väliaikaisesti, kun rahoitusvastuu sote-uudistuksen myötä siirtyvistä tehtävistä poistuu vuoden alussa, mutta verojen kertymis- ja tilitysrytmin takia sote-uudistuksen vaikutus näkyy verokertymässä täysimääräisesti vasta vuonna 2024. Sote-uudistuksen vuoksi kunnallisveroprosentteja alennetaan kaikissa kunnissa 12,64 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Hyvinvointialueille siirtyvien nettokustannusten taso on kasvanut vuoden 2021 laskelmaan verrattuna noin 600 miljoonalla eurolla yhteensä noin 21,2 miljardiin euroon.

Vuoden 2023 muutosvaiheen jälkeen sote-uudistus ei merkittävästi muuta kunnan talouden tämänhetkistä vuosikatteen ja poistojen erotuksella mitattua tasapainotilaa. Jos kunnan talous on heikko ennen hyvinvointialueiden toiminnan alkamista, sote-uudistus ei tätä tilannetta muuta. Sen sijaan uudistus kaventaa kuntien talouden liikkumavaraa, kun tehtäväkenttä supistuu sekä tulot ja menot vähenevät siirtyviä tehtäviä vastaavasti. Sote-investointeja siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle, mutta toisaalta investointitarpeet pysyvät muuttoliikkeen ja rakennuskannan iän vuoksi

monissa kunnissa mittavina. Tämä korostaa entisestään riskienhallinnan merkitystä kuntien talouden suunnittelussa.

Sote-uudistuksen jälkeen kuntatalouden kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksen sekä koulutuksen järjestämisestä. Koko 2010-luvun jatkunut syntyvyyden aleneminen on kääntänyt koulutuksen (mukaan lukien varhaiskasvatuksen) palvelutarpeen laskuun. Kehitysarviossa palvelutarpeen laskua on kuitenkin hieman pehmennetty, sillä laskennallista säästöpotentiaalia ei ole mahdollista hyödyntää kaikissa kunnissa ainakaan kovin nopeasti.

Kuntataloudessa tuottavuutta ja tehokkuutta lisäävien rakenteellisten uudistusten tarve säilyy sote-uudistuksen jälkeenkin. Vuoden 2023 poikkeusvuotta lukuun ottamatta toiminnan ja investointien rahavirta pysyy kuntatalouden painelaskelmassa tulevana vuosina negatiivisena ja lainakanta kasvaa. Vuosikate riittää kuitenkin kattamaan poistot painelaskelman kaikkina tarkasteluvuosina.

Kuntatalouden kehitysnäkymiin kohdistuu alasuuntaisia riskejä, kuten Venäjän hyökkäys Ukrainaan sekä siihen liittyvät pakotteet ja hintapaineet, kunta-alan vaikeat ja vielä ratkaisemattomat palkkaneuvottelut sekä koronaepidemian kehitykseen edelleen liittyvä epävarmuus. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys kuntatalouden tulevalle kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat kuntasektorin suurimman kuluerän. Kuntataloudessa on hyvä varautua myös korkoympäristössä tapahtuviin muutoksiin ja korkotason normalisoitumiseen. Ukrainan kriisin osalta julkisen talouden suunnitelman pohjaksi tehty talousennuste perustuu oletukseen, jonka mukaan Ukrainassa löydetään diplomaattinen ratkaisu ja sovitaan aselevosta. Jäätynyt kriisi voi kestää kuitenkin vuosia, ja nyt voimassa olevat pakotteet jäävät voimaan toistaiseksi.

Lähde: Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelma vuosille 2023–2026/kevät 2022

Syksyn kuntatalousohjelma julkaistaan todennäköisesti syyskuun 2022 lopussa.

2. MYNÄMÄEN KUNNAN VUODEN 2023 TALOUSARVIO JA VUOSIEN 2024–2025 TALOUSSUUNNITELMA

2.1. Mynämäen kunnan taloudellinen tilanne

Kunnan talous oli alijäämäinen joka vuosi 2011–2015 vaikka saaman aikaan kunnan tuloveroprosenttia korotettiin 1,5 %-yksikköä vuoteen 2015 mennessä.

Vuosi 2016 oli noin 160.000 euroa ylijäämäinen. Vuosi 2017 oli noin 10,9 milj. euroa ylijäämäinen vesihuoltolaitoksen myyntivoittokirjauksen takia. Ilman myyntivoittoa tulos olisi ollut noin 870.000 euroa ylijäämäinen. Vuodet 2018 ja 2019 olivat huomattavan alijäämäisiä.

Kuntien saamien koronatukien takia ja Mynämäen saaman harkinnanvaraisen valtionosuuden takia kunnan vuoden 2020 tulos oli 2,1 milj. euroa ylijäämäinen. Vuoden 2021 tulos oli noin 0,3 milj. euroa alijäämäinen. Vuonna 2021 koronatukea saatiin noin 1,0 milj. euroa.

Mynämäen kunnan vuoden 2021 tilinpäätöksessä taseessa on ylijäämää noin 4,0 milj. euroa.

2.2. Sote-uudistus ja muut Mynämäen kunnan talouteen vaikuttavat tekijät

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kunnan asukkaiden tarvitsemat lakisääteiset peruspalvelut voidaan järjestää. Talouden suunnittelun tavoitteena on vakaan talouden turvaaminen ja vuosikatteen saaminen vähintään poistojen tasolle. Investoinnit eivät saa aiheuttaa hallitsematonta käyttökustannusten ja lainamäärän nousua.

Sote-uudistus tulee voimaan vuoden 2023 alusta. Hyvinvointialueiden vastattavaksi siirtyy sosiaali- ja terveydenhuolto sekä palo- ja pelastustoimi. Sote-uudistuksessa ko. menojen kustannuspaineet poistuvat kunnilta. Vastaavasti kuntien verotuloista ja valtionosuuksista poistuu merkittävä osa. Kuntien budjetit pienentyvät huomattavasti, jonka seurauksena talouden tasapainottamistoimenpiteet on entistä vaikeampi toteuttaa. Myös kaikki olemassa olevat velat jäävät edelleen kuntien vastuulle. Uudistukseen liittyvillä tasausmekanismeilla ei muuteta merkittävästi kuntien uudistusta edeltävää tasapainotilannetta. Kaikki sote-uudistukseen liittyvät rahoituslaskelmat ovat edelleen alustavia. Laskelmia päivitetään useampaan kertaan ennen lopullista laskentaa. Lopullinen laskenta tehdään sote-uudistuksen voimaantuloa edeltävän vuoden tasossa kesällä 2023.

Sote-uudistus vaikuttaa tukipalvelujen (ruokahuolto, puhtaanapito ja taloushallintoyksikkö) henkilöstömäärään. Kunnan ruoka- ja puhtaanapitopalveluista siirtyy Ptky Akselille myytyjen palvelujen osalta henkilökuntaa hyvinvointialueelle. Ptky Akselin osuus taloushallintoyksikön palveluista on noin puolet, joten henkilöstötarve pienenee samassa suhteessa. Taloushallintoyksikkö laskuttaa kaikki menot asiakkailtaan, joten myös Ptky Akselin maksusuus jää pois. Yhteensä kunnasta siirtyy tämän hetken tiedon mukaan 11 henkilöä hyvinvointialueelle.

Kunta vuokraa terveyskeskuksen, Kuivelakodin ja paloasemat sekä kouluista kouluterveydenhuollon tarvitsemat toimitilat V-S hyvinvointialueelle. Vuokra määräytyy valtioneuvoston asetuksen (272/2022) kunnan ja hyvinvointialueen välisen

siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023–2026 mukaisesti.

Mynämäen kunnan vuoden 2023 talousarviossa ja vuosien 2024–2025 taloussuunnitelmassa huomioidaan toimintatuotoissa ja toimintakuluissa sote-uudistuksen vaikutus. Perusturvakuntayhtymä Akselin (tulosalue), erikoissairaanhoidon (tulosityksikkö) sekä aluepelastuslaitoksen (kustannuspaikka) tulot ja menot jäävät pois kunnan talousarviosta.

Toiminnallisena muutoksena on Tarvaisten koulun ja päiväkodin lakkauttaminen itsenäisinä yksikköinä vuoden 2023 alusta.

Vuonna 2023 ei tule muita muutoksia kunnan organisaatorakenteeseen.

Työllisyyden ja elinkeinoelämän palvelujen uudistuksen eli TE2024 –uudistuksen voimaantulon ajankohta ei ole vielä varmistunut. Uudistuksen vaikutus kuntatalouteen voi olla merkittäväkin, koska kuntien vastuulle siirtyy entistä enemmän työttömyyden rahoitusta. Uudistus huomioidaan kuntien valtionosuuksissa, mutta ne tuskin kattavat kaikkia kunnille siirtyviä menoja.

Verotulojen ennuste on kuvattu kohdassa 2.7.

Valtionosuudet on kuvattu kohdassa 2.8.

Henkilöstömenoihin vaikuttaa 1.6.2022 voimaan tulleet virka- ja työehtosopimukset. Sopimukset ovat voimassa 30.4.2025 saakka. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Henkilöstömenojen budjetointi on kohdassa 2.7.

2.3. Kuntastrategia ja tavoitteet

Kunnanvaltuusto käsittelee syyskuussa kunnan strategian päivityksen. Strategialuonnos on parhaillaan valtuustoryhmien, vaikuttamistoimielimien, kunnan työntekijöiden ja kuntalaisten kommentoitavana.

Kunnanhallitus ja lautakunnat asettavat talousarviossa omat tavoitteensa siten, että ne on suoraan johdettu koko kunnan strategisista tavoitteista. Pohjalomake on liitteenä 1 (mallina yleishallinto-tulosalue). Lomakkeessa on strategialuonnoksen mukaiset tavoitteet.

Hallintokuntien on edelleen kiinnitettävä huomiota tavoitteiden selkeyteen ja mitattavuuteen. Tavoitteet on asetettava niin, että ne kuvaavat palvelutuotantoa ja ovat luotettavasti mitattavissa ja edelleen talouskatsauksissa ja tilinpäätöksessä raportoitavissa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on myös määriteltävä toimintaa kuvaavat oleelliset suoritteet ja tunnusluvut numeroina.

Vuoden 2023 talousarviossa tulee asettaa toiminnalliset tavoitteet konserniyhteisöistä ainakin Mynämäen YritysVoima Oy:lle, Mynämäen Vesihuolto Oy:lle ja Ki Oy Mynämäen Häävuorentie 5:lle.

2.4. Kriisikuntakriteerit ja ns. keltaiset valot

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä uudistettiin vuonna 2019. Raja-arvoja sovelletaan alkaen vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Uusien kriteerien mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa (*ei muutosta entiseen*).
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (*ei muutosta entiseen*).

TAI (kaikkien kohtien täytyttävä)

- jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot
 1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %;
 2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
 4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Mynämäen kunnan kriisikuntakriteerien tunnusluvut

	TP 2020	TP 2021
<i>Kunnan taseen alijäämää</i>	ei alijäämää	
<i>Konsernitilinpäätöksen alijäämää</i>	618 €/as	658 €/as
<i>Kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %</i>	48,8 %	48,9
<i>Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti</i>		
Mynämäen veroprosentti	21,00 %	21,25 %
Kaikkien kuntien painotettu	19,88 %	19,97 %
<i>Asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla</i>		
Mynämäen vastuut	6 536 €	6 189 €
Kaikki kunnat	8.765 €	tietoa ei saatavilla €
<i>Kunnan konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8</i>	1,06	0,63

Ns. keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kunnan olisi tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä raja-arvon täyttymistä. Lakia koskevassa hallituksen esityksessä on esitetty myös alla olevat väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 €/as
- Konsernin vuosikateprosentti poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

2.5. Talousarvion sitovuus

Talousarvio ja -suunnitelma on tulosaluetasolla bruttositova. Taloushallintoyksikkö on taseyksikkönä nettositova. Taloushallintoyksikön tuloarviot ja määrärahat sisältyvät yleishallinto-tulosalueen määrärahoihin. Sitovuustaso on liitteenä 2.

2.6. Henkilöstömenot

Uuden sopimuskauden palkankorotukset ovat 1.6.2022 alkaen yleiskorotus 2,0 % ja 1.10.2022 alkaen joko keskitetysti neuvoteltavana tai yleiskorotuksena 0,5 %. Yleiskorotus 1.6.2023 alkaen on 1,5 % ja paikallinen järjestelyerä 0,4 %. Yleiskorotus 1.6.2024 alkaen 1,5 % ja paikallinen järjestelyerä 0,4 %.

Korotukset tulevat voimaan kesken vuotta, joten talousarviossa palkankorotusvaraus on 1,5 % vuosina 2023 ja 2024 edelliseen vuoteen verrattuna. Myös vuoden 2025 palkankorotusvaraus on 1,5 %.

Palkkaperusteinen eläkemaksu muodostuu kaikille Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) jäsenyhteisöille saman suuruudesta työansiopohjaisesta eläkemaksusta ja jäsenyhteisöittäin vaihtelevasta työkyvyttömyyseläkemaksusta. Keva ilmoittaa ennakkotiedon prosentista budjetointia varten. Lopullinen prosentti vahvistuu marraskuussa.

Kunnat ovat maksaneet eläkemenoperusteista eläkemaksua niistä maksussa olevista eläkkeistä, jotka ovat karttuneet kunnan palveluksessa ennen vuotta 2005. Lisäksi kunnan vastuulla ovat liikkeenluovutuksen perusteella toisen työnantajan palvelukseen (esim. Ptky Akseliin) siirtyneen henkilökunnan ennen siirtoa syntyneet eläkevastuut. Vuonna 2022 Mynämäen kunnan eläkemenoperusteinen maksu on noin 685.000 €. Vuoden 2023 alusta eläkemenoperusteinen maksu poistuu ja tilalle tulee tasausmaksu.

Tasausmaksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin vuoden 2022 toteutuvien palkkasummien suhteessa. Tasausmaksusta arviolta 55% kohdistuu hyvinvointialueille ja 45% kunnille. Vuoden 2023 tasausmaksu lasketaan kahdessa osassa, koska hyvinvointialueiden ja kuntien palkkasummajako tarkistetaan vuoden 2023 aikana. Alkuvuoden 2023 tasausmaksu jaetaan hyvinvointialueiden ja kuntien osuuksiin laskennallisen arvion perusteella (55 % hyvinvointialueiden osuus ja 45 % kuntien osuus). Vuoteen 2022 saakka kunnalle kohdistuva sote-palveluihin liittyvä

eläkemenoperusteinen maksu jää pois. Vuonna 2022 summa on noin 300.000 €. Vuoden 2022 kokonaissummasta muihin palveluihin kohdistuva eläkemenoperusteinen maksu on noin 385.000 €. Kevan ennakkoilmoituksen 2.5.2022 mukaan Mynämäen kunnan tasausmaksun arvioitu määrä vuonna 2023 on 452.051 €. Kunnalle tuleva tasausmaksu on siis suhteessa suurempi kuin aiempi eläkemenoperusteinen maksu. Vuoden 2023 maksut vahvistetaan loppuvuodesta 2022, jolloin myös kunnan osuus voi muuttua. Talousarviossa tasausmaksu on budjetoitu hallintokunnille samassa suhteessa kuin aiempi eläkemenoperusteinen maksu.

Elokuun 2022 alusta tuli voimaan perhevapaaudistus, joka lisää palkallisten perhevapaiden määrää. Pääsääntö on, että uudistusta noudatetaan, jos lapsen laskettu synnytysaika on 4.9.2022 tai sen jälkeen. Uudistuksen taloudellista vaikutusta ei ole mahdollista arvioida talousarviossa.

2.7. Verotulot

Sote-uudistuksen takia kuntien tuloveron tuotto muuttuu merkittävästi. Sote-palvelut ja niiden kustannukset siirtyvät hyvinvointialueiden vastattavaksi ja palvelujen rahoittamiseksi kaikkien kuntien tuloveroprosenttia leikataan 12,64 %-yksiköllä. Mynämäen kunnan tuloveroprosentiksi jää 8,61 %. Kunnat eivät saa muuttaa tuloveroprosenttia vuodelle 2023.

Kuntaliiton viimeisimmän eli huhtikuun ennustekehikon mukaan Mynämäen kunnan verotulot ovat vuosina 2023–2025 seuraavat:

TILIVUOSI	2021	2022**	2023**	2024**	2025**
Verolaji					
Kunnallisvero	26 746	26 965	13 271	12 978	12 914
<i>Muutos %</i>	3,0	0,8	-50,8	-2,2	-0,5
Yhteisövero	1 679	1 767	1 166	1 055	1 123
<i>Muutos %</i>	52,2	5,3	-34,0	-9,5	6,4
Kiinteistövero	1 785	1 924	1 871	1 871	1 871
<i>Muutos %</i>	11,7	7,8	-2,8	0,0	0,0
VEROTULOSSI KIRJATTAVA	30 210	30 657	16 308	15 904	15 908
<i>Muutos %</i>	5,4	1,5	-46,8	-2,5	0,0

Vuonna 2023 ja myös muutamia vuosia sen jälkeen kunnan tuloveroa tilittyy myös aikaisemmilta vuosilta silloin voimassa olleen tuloveroprosentin mukaan. Tämän vuoksi tuloveron tuotto vähenee alkuvuosina uudistuksen jälkeen. Kunnille tilitetään tuloveroa seitsemältä vuodelta taaksepäin. Viimeisinä vuosina vaikutus on vähäinen.

Seuraava ennustekehikko saadaan elokuun 2022 loppupuolella.

Sote-uudistuksen yhteydessä myös kuntien **yhteisöveron** jako-osuutta leikataan noin 11 %-yksiköllä. Vuonna 2022 jako-osuus on 33,46 % ja vuonna 2023 noin 22,48 %.

Tämän hetken tiedon mukaan **kiinteistöverojen** ylä- tai alarajoihin ei ole tulossa muutoksia vuonna 2023. Vuoden 2024 verotuksessa tulee voimaan alla kuvattu uudistus ja ylä- ja alarajat todennäköisesti muuttuvat silloin.

Valtiovarainministeriö käynnisti vuonna 2016 **kiinteistöverotuksen uudistamishankkeen**, jossa uudistetaan maapohjan ja rakennusten arvomäärittämisjärjestelmä. Uudistuksen tavoitteena on, että maapohjien ja rakennusten verotusarvot vastaavat nykyistä paremmin käypiä arvoja. Hankkeen tavoitteena on luoda uusi hinta-aluekartta maapohjien verotusarvojen määrittämistä varten koko maan kattavasti. Rakennusten osalta tehdään järjestelmä, joka tuottaa vuosittain kaikille määritellyille rakennustyypeille keskimääräisen rakentamiskustannuksen yksikköarvon.

Uudistuksen tavoitteena ei ole nostaa eikä laskea kiinteistöveroa, mutta yksittäisen kiinteistön vero voi nousta tai laskea. Kun kiinteistöjen verotusarvot valtaosin nousisivat, veroprosenttien ala- ja ylärajaa on vastaavasti tarkoitus alentaa. Kunnat päättäisivät kiinteistöveroprosenteistaan lain salliman vaihteluvälin rajoissa kuten tälläkin hetkellä. Uudistuksessa oletuksena on, että kunnat pyrkisivät pitämään kiinteistöveron tuoton ennallaan. Hallituksen esitysluonnoksen mukaan uusi laki tulisi voimaan 1.11.2022 ja sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2024 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa. eduskunta käsittely alkaa tämän hetken tiedon mukaan viikolla 36.

2.8. Valtionosuudet

Sote-uudistuksen takia myös kuntien valtionosuudet muuttuvat merkittävästi, koska sote-palvelut ja niiden kustannukset siirtyvät hyvinvointialueiden vastattavaksi. Sotepalveluihin kohdistuvat valtionosuudet jäävät kunnilta pois. Kuntaliiton laskelman 2.8.2022 mukaan Mynämäen kunnan vuoden 2023 valtionosuudet muodostuvat tasausjärjestelmä huomioiden seuraavasti:

	2023
peruspalvelujen vos ilman tasausta	-77 929
siitä sote-uudistuksen muutosrajoitin *)	-709 677
siitä sote-uudistuksen järjestelmämuutoksen tasaus **)	-894 876
verotuloihin perustuva vos tasaus	3 245 220
peruspalvelujen vos yhteensä	3 167 291
OKM:n vos (mm. lukio)	-188 851
verotulomenetysten kompensatio	1 388 942
valtionosuudet yhteensä	4 367 382

*) 40 % muutoksesta jää kuntien vastuulle

**) muutos saa olla +/- 60 €/as

Kuntaliiton laskelma perustuu valtiovarainministeriön valtionosuuslaskelmaan 8.7.2022. Molemmassa laskelmissa sote-uudistuksen vaikutus on toukokuun laskelman mukainen. Valtiovarainministeriön mukaan sote-laskelmat päivitetään seuraavan kerran loppukesästä 2022. Lopulliset sote-laskelmat tehdään kesällä 2023 uudistuksen voimaantuloa edeltävän vuoden eli vuoden 2022 tasossa.

3 VUODEN 2023 TALOUSARVION RAAMI

Alla oleva vuoden 2023 talousarvion raami on alustava. Siinä on huomioitu sote-uudistuksesta tiedossa olevat muutokset. Palvelujen ostoissa on vähennetty sote-palvelujen osuus vuoden 2022 talousarviossa olevien määrärahojen mukaisesti.

Muutokset toimitilojen vuokrissa on huomioitu tämän hetken tiedon mukaan. Hyvinvointialueelle siirtyvien henkilöiden palkkamenot on vähennetty. Sisäiset vuokramenot nousevat 16 % ja ateriapalvelut 7 %. Yhteensä nousu on noin 350.000 € vuoden 2022 talousarvioon verrattuna. Suurin vaikutus on sivistystoimeen ja se on huomioitu raamissa.

Eläkemenoperusteinen maksu muuttuu tasausmaksuksi. Sote-palveluihin kohdistunut eläkemenoperusteinen maksu on vähennetty kunnanhallituksen raamista. Vuoden 2023 alusta kunnalle tuleva tasausmaksu on noin 70.000 € enemmän kuin eläkemenoperusteinen olisi ollut ilman sote-palvelujen osuutta.

Verotulot on Kuntaliiton elokuun kehikon (19.8.2022) mukainen. Valtionosuudet on VM:n laskelman 8.7.2022 mukaiset.

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	ALUSTAVA RAAMI 2023	
Toimintatuotot	7 789 439	7 288 541	7 358 149	1,0
Toimintakulut	-55 711 021	-55 483 871	-25 379 814	-54,3
Toimintakate	-47 921 582	-48 195 330	-18 021 665	-62,6
Verotulot	30 210 179	30 184 000	16 308 000	-46,0
Valtionosuudet	19 076 005	19 497 725	4 376 233	-77,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-40 887	-100 600	-110 600	9,9
Vuosikate	1 323 715	1 385 795	2 551 968	84,2
Poistot	-1 678 859	-1 649 700	-1 769 700	7,3
Tilikauden tulos	-355 144	-263 905	782 268	-396,4

TOIMIELINKOHTAINEN RAAMI 2023

	TP 2021	MTA 2022	raami TA 2023	
Keskusvaalilautakunta				
Toiminatuotot	8 736	3 500	0	
Toimintakulut	-23 165	-6 666	-20 000	66,7
Toimintakate	-14 429	-3 166	-20 000	84,2
Tarkastuslautakunta				
Toiminatuotot				
Toimintakulut	-17 171	-16 972	-18 000	5,7
Toimintakate	-17 171	-16 972	-18 000	5,7
Kunnanhallitus				
Toiminatuotot	1 175 966	970 072	805 072	-20,5
Toimintakulut	-33 723 812	-33 451 018	-2 600 709	-1186,2
Toimintakate	-32 547 846	-32 480 946	-1 795 637	-1708,9
Kasvatus- ja sivistyslautakunta				
Toiminatuotot	1 720 182	1 583 425	1 486 425	-6,5
Toimintakulut	-15 165 914	-15 649 374	-16 588 983	5,7
Toimintakate	-13 445 732	-14 065 949	-15 102 558	6,9
Tekninen lautakunta				
Toiminatuotot	4 884 555	4 731 554	5 066 652	6,6
Toimintakulut	-6 780 959	-6 359 941	-6 152 122	-3,4
Toimintakate	-1 896 404	-1 628 387	-1 085 470	-50,0
Koko kunta yhteensä				
Toiminatuotot	7 789 439	7 288 551	7 358 149	0,9
Toimintakulut	-55 711 021	-55 483 971	-25 379 814	-118,6
Toimintakate	-47 921 582	-48 195 420	-18 021 665	-167,4

4 AIKATAULU

TEHTÄVÄT	Pvm	VASTUUHENKILÖT
Osastojen investointiehdotukset tekniselle lautakunnalle	ke 31.8.2022 mennessä	osastopäälliköt
Laadintaohje käsitellään johtoryhmässä	ti 2.8.2022 ti 9.8.2022	johtoryhmä
Sisäiset erät taloushallintoon (excel-pohjilla)	ma 15.8.2022 klo 15.00 mennessä	tilalaitos ja hallintojohtaja
Talousarvioraami käsitellään kunnanhallituksessa	ma 22.8.2022	
Lomakepohjat valmiina K-asemalla	ma 23.8.2022 mennessä	Hallintojohtaja
Sisäiset erät v. 2023 - 2025 RD Budjetoinnissa	pe 19.8.2022 klo 15.00 mennessä	pääkirjanpitäjä
RD Budjetointi avataan käyttäjille	ma 22.8.2022	pääkirjanpitäjä ja hallintojohtaja
Vuoden 2023 kaikki tulot ja menot RD Budjetoinnissa	to 1.9.2022 klo 12	osastot
Vuosien 2024 - 2025 kaikki tulot ja menot keskitetysti RD Budjetoinnissa	ti 6.9.2022 klo 12	pääkirjanpitäjä ja hallintojohtaja
Vuosien 2024 - 2025 kaikki tulot ja menot korjattu RD Budjetoinnissa	to 8.9.2022 klo 15	osastopäälliköt
Johtoryhmä käsittelee esitykset	ma 12.9.2022 klo 12.30 –	johtoryhmä
Lautakuntien esitykset TA 2023 - 2025	pe 23.9.2022 mennessä	osastopäälliköt sivla 20.9.2022, tela 21.9.2022
Kunnanvaltuuston iltakoulu	ma 10.10.2022 klo 15 - 18	kunnanjohtaja ja osastopäälliköt
Kunnanhallituksen iltakoulu ja käsittelyt	ma 7.11.2022 klo 15 - 17 ma 22.11.2022 (varapv) ma 28.11.2022	kunnanjohtaja ja osastopäälliköt
Veroproositit valtuustoon	ma 14.11.2022	
Kunnanvaltuusto käsittelee talousarvion	ma 12.12.2022	

5 TALOUSARVION LAADINTAOHJEET HALLINTOKUNNILLE

Vuoden 2023 talousarvion toimitelimen kohtainen raami on 3. kohdassa. Raamissa on huomioitu vuoden 2023 alusta voimaan tulevan sote-uudistuksen vaikutus toimintatuottoihin ja toimintakuluihin. Toimielimet tekevät talousarvioehdotuksen talousarvion sitovuustasolla (kohdassa 2.5) tulosaluekohtaisesti bruttona sote-uudistus huomioiden.

Talousarvion laadinta-aikataulu on 4. kohdassa.

Talousarvio laaditaan RD Budjetointi -ohjelmalla. Käyttöohjeet ovat Intrassa kohdassa Ohjelmat ja niiden ohjeet. Ohjeissa on selostettu myös palkkojen budjetointi. RD Budjetointi toimii Internet Explorer ja Google Chrome -selaimilla.

Vuonna 2023 ei tule muutoksia tilikarttaan. Vuonna 2023 käytetään samoja tilejä kuin vuonna 2022.

5.1. Lautakuntien talousarvioesitykset

Kunnan vuosikatteen tulee olla positiivinen, joten toimintaa täytyy mukauttaa kestäväällä ja vaikuttavalla tavalla.

Lautakuntien talousarvioesitysten tulee sisältää:

1. Käyttötalouden tuloarviot ja määrärahat sekä toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja henkilöstömäärä talousarvion sitovuustason mukaisesti liitteen 1 lomakkeella. Sitovuustaso on liitteenä 2.
2. Henkilöstösuunnitelma tulosalueittain vuosille 2023–2025
3. Investointiosan laatii tekninen osasto
 - osastojen on laadittava investointiehdotukset ja esitettävä ne tekniselle johtajalle niin pian kuin mahdollista
 - pienhankintarajan (10.000 €) ylittävät hankintamenot kirjataan investointiosaan.
 - jokaisesta pienhankintarajan ylittävästä investointikohteesta on laadittava hankesuunnitelma (hankesuunnitelmalomake liitteenä 3).

5.2. Sisäisten erien budjetointi

Sisäisen laskutuksen menot ja tulot sisällytetään ko. yksiköiden määrärahoihin ja tuloarvioihin. Sisäiset erät on jo talousarviovaiheessa kyettävä erottamaan ulkoisista tapahtumista, jotta ulkoinen tuloslaskelma pystytään esittämään. Sisäisten erien hinnoista on osastojen sovittava etukäteen.

Kaikki sisäiset erät koko suunnitelmakaudelle tallennetaan taloushallintoyksikön toimesta keskitetysti RD Budjetointiin. Hallintokunnat eivät siis itse tallenna sisäisiä eriä. RD Budjetoinnissa koodin 2 (sisäiset erät) käyttö on sallittu ainoastaan taloushallintoyksikölle. Hallintokunnat ilmoittavat sisäiset erät pääkirjanpitäjälle erikseen annetun ohjeen mukaisesti.

Taseyksikkönä toimivan taloushallintoyksikön Mynämäen kunnalle myymien palvelujen määräraha budjetoidaan yleishallinto-tulosalueelle.

5.3. Toimintatuottojen budjetointi

Kunnan päätettävissä olevia asiakasmaksuja korotetaan vähintään yleisen kustannustason nousun mukaan ja huomioidaan lainsäädännön mahdollistamat taksojen ja maksujen korotukset. Lautakunnat päättävät itsenäisesti maksujen korotuksista.

Hallintokunnat syöttävät toimintatuotot vain vuoden 2023 osalta. Taloushallintoyksikkö tallentaa kaikki suunnitelmavuosien 2024–2025 tiedot keskitetysti. Aikataulu on 4. kohdassa aikataulutaulukossa.

5.4. Palkkojen budjetointi

RD Budjetointi -ohjelman ohjeen 4. luvussa on ohjeet palkkojen budjetointiin. RD Budjetoinnissa on valmiina heinäkuussa 2022 kunnan palveluksessa olleet viran- ja toimenhaltijat ja heidän palkkatietonsa. Hallintokuntien tulee tarkistaa, korjata ja täydentää palveluksessa olevien tiedot vuodelle 2023. Heinäkuun 2022 palkat sisältävät kesäkuun 2022 palkankorotukset.

Henkilöstön määrässä on hyödynnettävä luonnollinen poistuma ja sijaisten käyttö on rajoitettava minimiin.

Nykyiset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 1.5.2022–30.4.2025.

Palkankorotusvaraus vuodelle 2023 on 1,5 %.

RD Budjetoinnissa valmiina oleviin palkkatietoihin on laskettu palkankorotusvaraus 1,5 %. Henkilöiden oikeat lomarahaprocentit ovat valmiiksi RD Budjetoinnissa. Hallintokunnat laskevat itse 1,5 %:n palkankorotuksen vain lisäämilleen henkilöille tai jos henkilön tehtäväkohtainen palkka on vuonna 2023 eri kuin vuonna 2022.

Hallintokunnat budjetoivat vain vuoden 2023 palkat. Tietojen tulee olla RD Budjetoinnissa to 1.9.2022 klo 12 mennessä. Sen jälkeen suunnitelmavuosien 2024–2025 palkat tehdään keskitetysti taloushallintoyksikössä.

RD Budjetointiin voi syöttää vuodelle 2023 tietoja muillekin kuin palkkatileille em. aikana.

5.5. Sosiaaliturva- ja eläkevakuutusmaksujen budjetointi

Alla olevassa taulukossa vuoden 2023 JuEL-maksu (ent. KuEL-maksu) ja VaEL-maksu on Kevan ilmoituksen mukainen. Työttömyysvakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu budjetoidaan vuoden 2022 prosenttien mukaisesti. Mikäli prosentit täsmentyvät talousarvion laadinnan aikana, ne korjataan keskitetysti taloushallintoyksikössä.

Taloushallintoyksikkö on syöttänyt RD Budjetointiin tasausmaksun (tili 4101) keskitetysti. Tasausmaksu korvaa eläkemenoperusteisen maksun vuoden 2023 alusta. Muut palkkojen sivukulut RD Budjetointi laskee automaattisesti.

Kuntatyönantajan sotumaksut, %		
Sairausvakuutusmaksu (4151)	1,56 %	
Työttömyysvakuutusmaksu (4160)	2,05 %	ei luottamustoimista
JuEL-maksu (4100)	16,82 %	ei luottamustoimista

VaEL-maksu, osa opettajista (4103)	17,50 %	ei luottamustoimista
Tapaturmavakuutusmaksu (4170)	0,417 %	ei luottamustoimista
Ryhmähenkivakuutusmaksu (4180)	0,062 %	
Kuntatyönantajamaksut yhteensä (JuEL)	20,900 %	
Kuntatyönantajamaksut yhteensä (VaEL)	21,580 %	

5.6. Investointien budjetointi

Hallintokunnat tekevät investointiesitykset tekniselle osastolle 31.8.2022 mennessä liitteen 3 lomakkeella. Tekninen osasto budjetoi investoinnit suoraan RD Budjetointiin. Talousarviokirjaa varten investoinneista tarvitaan myös excel-taulukko.

5.7. Muut budjetointiohjeet

5000-, 6000-, 7000- ja 9000-alkuisille tileille ei saa budjetoida mitään. Hallintokunnat budjetoivat vain 3000- ja 4000-alkuisille tileille.

Käytössä olevat tilit ja kustannuspaikat löytyvät K-asemalta > Talous > Tilikartta ym. tunnisteet

Hallintokunnat budjetoivat vuoden 2023 toimintatulot ja toimintamenot (samoin kuin palkat) 1.9.2022 klo 12 mennessä. Tämän jälkeen taloushallintoyksikkö tallentaa keskitetysti suunnitelmavuosien 2024–2025 toimintatulot ja toimintamenot 6.9.2022 klo 12 mennessä. Osastopäälliköt korjaavat ainakin vuosien 2024 ja 2025 toimintatulot ja toimintamenot to 8.9.2022 klo 15 mennessä. Johtoryhmä käsittelee esitykset ma 12.9.2022.

Lautakuntien talousarvioesitykset ja kaikki talousarvioon ja -suunnitelmaan 2023–2025 liittyvät asiat (mm. käyttösuunnitelmat myöhemmin) kirjataan **Dynastiaan asianumerolla 290**.

Tunnuslukuja laskettaessa käytetään asukaslukuna 7599 (18.8.2022).

Lisätietoja: hallintojohtaja Marja Kärkkäinen, puh. 0440 784 670

Liite 1 Talousarvion käyttötalousosa
 Liite 2 Talousarvion sitovuus
 Liite 3 Investointien hankesuunnitelma

6. LIITTEET

Liite 1

6.1. Talousarvion käyttötalousosa

Kunnanhallitus

Tulosalue

Yleishallinto

Tilivelvolliset

kunnanjohtaja Seija Österberg
hallintojohtaja Marja Kärkkäinen

Toiminta-ajatus

X

Toiminta suunnitelmakaudella 2023 - 2025

X

Sitovat taloudelliset tavoitteet

Excel-taulukko

Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Kasvava ja vetovoimainen kunta	
Tavoitteet 2023	Toteuma 31.12.2023
Tähän kirjoitetaan tavoitteet	
Yhteisöllinen ja ympäristöarvot huomioiva kunta	
Tavoitteet 2023	Toteuma 31.12.2023
Tähän kirjoitetaan tavoitteet	

Suoritteet ja tunnusluvut

Excel-taulukko

Henkilöstö

Excel-taulukko

6.2. Talousarvion sitovuustaso 2023

KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalousosa on valtuustoon nähden **bruttositova** tulosaluetasolla pl. taseyksikkö, joka nettositova valtuustoon nähden.

KUNNANHALLITUS

Keskusvaalilautakunta

Tarkastuslautakunta

Yleishallinto

- Taloushallintoyksikkö (taseyksikkö, nettositova)

Ympäristöterveydenhuolto

KASVATUS- JA SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistystoimen hallinto

Varhaiskasvatus

Opetustoimi

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Teknisen toimen hallinto

Tilalaitos

Infra

Rakennusvalvonta ja ympäristötoimi

TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat

- Verotulot
- Valtionosuudet
- Rahoitustuotot ja -kulut (netto)

INVESTOINTIOSA

Investointiosassa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat

- Kiinteä omaisuus nettomääräisenä
- Talonrakennus (kohteittain > 200.000 €)
- Infrastrukturi
- Vesihuoltolaitos
- Irtain omaisuus nettomääräisenä

RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa valtuustoon nähden sitova erä on lainakannan muutokset

6.3. Investointien hankesuunnitelma

INVESTOINTIEN HANKESUUNNITELMA TALOUSARVIOTA JA -SUUNNITELMAA VARTEN (Hankkeen toteuttamista varten tehdään varsinainen hankesuunnitelma)

MITÄ TEHDÄÄN	Hankkeen nimi * kehittämis-, suunnittelu-, tutkimus-, * tuotekehitys-, koulutushanke tai kartoitus-, * selvitys- ja kokeiluhanke
MIKSI TEHDÄÄN	Hankkeen tausta ja tarve * tilannearvio ja ongelmat
MITEN TEHDÄÄN	Hankkeen tavoitteet * mihin pyritään, asetetaan tavoitteet joihin voidaan tehdä lisäyksiä projektin edetessä
KUKA TEKEE	Toteuttajat ja yhteistyötahot * määritellään tehtävien suorittajat ja mahdolliset asiantuntijat ja yhteistyötahot * tehtäväluettelo
MILLOIN TEKEE	Hankkeen aikataulu * tehtäväluettelo
MITÄ MAKSAA	Kustannusarvio * palkat, ostopalvelut, asiantuntijoiden palkkiot, matkakulut, kone- ja laitehankinnat, pienimuotoiset investoinnit, mahdollinen alv % muut kustannukset
KUKA MAKSAA	Rahoitussuunnitelma * kunta, valtio, muu mahdollinen taho

HANKESUUNNITELMA TALOUSARVIOTA JA -SUUNNITELMAA VARTEN

HANKKEEN NIMI

HANKKEEN TAUSTA JA TARVE

HANKKEEN TAVOITTEET

HANKKEEN TOTEUTTAJA(T)

HANKKEEN AIKATAULU/
ARVIOITU ALOITUSAIKA
KESTO, KK

KUSTANNUSARVIO:

KÄYTTÖKUSTANNUKSET:

YHTEYSHENKILÖ:

Nimi	
Puhelin	
Sähköposti	

Hankelomakkeet palautetaan tekniselle johtajalle 31.8.2022 mennessä.